ARREST VAN HET HOF (Tweede kamer)
13 december 1989 *

In zaak C-49/89,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Franse Cour de cassation in het aldaar aanhangig geding tussen

Corsica Ferries France, vennootschap naar Frans recht, gevestigd te Bastia,

en

Direction générale des douanes françaises,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 59, 62 en 84 EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

samengesteld als volgt: F. A. Schockweiler, kamerpresident, G. F. Mancini en T. F. O'Higgins, rechters,

advocaat-generaal: C. O. Lenz
griffier: B. Pastor, administrateur

gelet op de opmerkingen ingediend door:

— de vennootschap Corsica Ferries (France), verzoekster in cassatie, vertegenwoordigd door Thouvenin, advocaat te Parijs en Scapel, advocaat te Marseille,

— de Franse regering, vertegenwoordigd door C. Chavance, hoofdambtenaar van de directie Juridische zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken,

* Procestaal: Frans.

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridische adviseur J. Amphoux,

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 12 oktober 1989,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 8 november 1989,

het navolgende

Arrest

1 Bij arrest van 17 januari 1989, ingekomen ten Hove op 23 februari daaraanvolgend, heeft de Franse Cour de cassation krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van het EEG-Verdrag, met name van de artikelen 59, 62 en 84.

2 Deze vraag is gerezen in een geding tussen de vennootschap Corsica Ferries (France) (hierna: Corsica Ferries) en de Direction générale des douanes ter zake van in 1981 en 1982 ten laste van de reder geheven belastingen voor passagiers die in Corsicaanse havens zijn ontscheept, ingescheept of overgestapt.

3 In artikel R.212-20 van de code des ports maritimes français, zoals gewijzigd bij een decreet van 12 mei 1981, wordt voor deze havens een belasting ingevoerd voor alle passagiers met als bestemming een andere haven op Corsica, op het Franse vasteland of op Sardinië en even hoge belastingen voor alle passagiers komend uit of reizend naar een in Europa of in Noord-Afrika gelegen haven.

4 Volgens Corsica Ferries is de regeling in strijd met de artikelen 59 en volgende EEG-Verdrag, omdat hierdoor wordt gediscrimineerd tussen schepen die de verbindingen tussen Corsica en de havens op het Franse vasteland onderhouden en waarvoor de passagiersbelasting slechts bij vertrek uit een Corsicaanse haven behoeft te worden betaald, en schepen, zoals die van Corsica Ferries, die tussen Corsica en havens in een andere staat varen, en waarvoor de belasting zowel bij aankomst als bij vertrek uit een Corsicaanse haven moet worden betaald.

5 Van oordeel dat voor de oplossing van het geschil enige bepalingen van het EEG-Verdrag moesten worden uitgelegd, heeft de Franse Cour de cassation de behandeling van de zaak geschorst totdat het Hof uitspraak heeft gedaan over de volgende prejudiciële vraag:

„Moet het EEG-Verdrag, en met name de artikelen 59, 62 en 84, aldus worden uitgelegd, dat een Lid-Staat bij gebruik door schepen van haveninstallaties die op een tot zijn grondgebied behorend eiland liggen, belastingen mag heffen bij ontscheping of inscheping van passagiers die van of naar een haven in een andere Lid-Staat reizen, terwijl deze belastingen in geval van vervoer tussen twee op het nationale grondgebied gelegen havens, enkel worden geheven bij inscheping in een haven op dat eiland ?"

6 Voor een nadere uitzetting van de feiten in het hoofdgeding, het procesverloop en de bij het Hof ingediende opmerkingen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

7 Voor de beantwoording van de door de Franse Cour de cassation gestelde vraag, moet allereerst worden opgemerkt, dat de in het hoofdgeding bestreden Franse regeling een beperking kan vormen op het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap, in de zin van artikel 59, eerste alinea, EEG-Verdrag, voor zover wordt gediscrimineerd tussen degene die vervoerdiensten verricht tussen een haven op het nationale grondgebied en een haven in een andere Lid-Staat van de Gemeenschap en degene die vervoerdiensten verricht tussen twee havens op het nationale grondgebied.

8 Zoals het Hof reeds meermaals heeft overwogen, vormen de artikelen in het Verdrag betreffende het vrij verkeer van goederen en personen, het vrij verrichten van diensten en het vrije kapitaalverkeer namelijk fundamentele regels voor de Gemeenschap en is elke belemmering van deze vrijheden, hoe gering ook, verboden.

9 Op het gebied van het vrij verrichten van diensten kan een dergelijke belemmering, gelijk het Hof overwoog in zijn arrest van 6 juli 1988, (zaak 127/86, strafzaak tegen Ledoux, Jurispr. 1988, blz. 3741), met name voortvloeien uit nationale fiscale maatregelen, die de uitoefening van deze vrijheid door degene die aan het economisch verkeer deelneemt, ongunstig beïnvloeden.

10 Artikel 59, dat het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap garandeert is weliswaar, na afloop van de in artikel 8 van het Verdrag voorziene overgangsperiode rechtstreeks en onvoorwaardelijk toepasselijk, doch het vrije verkeer van de diensten op het gebied van het vervoer wordt krachtens artikel 61, lid 1, EEG-Verdrag geregeld door de bepalingen voorkomende in de titel betreffende het vervoer (zie de arresten van 30 april 1986, gevoegde zaken 209/84 tot en met 213/84, Asjes, Jurispr. 1986, blz. 1457 en van 13 juli 1989, zaak 4/88, Lambregts, Jurispr. 1989, blz. 2583, r. o. 8 en 9).

11 Zoals het Hof overwoog in het arrest van 30 april 1986 (reeds aangehaald, r. o. 37), volgt hieruit, dat het in artikel 59 EEG-Verdrag gestelde doel, te weten de geleidelijke opheffing van de beperkingen op het vrij verrichten van diensten in de loop van de overgangsperiode, in de vervoersector had moeten worden bereikt in het kader van het in de artikelen 74 en 75 bedoelde gemeenschappelijke beleid.

12 Met betrekking tot meer in het bijzonder het zeevervoer, bepaalt artikel 84, lid 2, EEG-Verdrag, dat de Raad kan besluiten of, in hoeverre en volgens welke procedure, passende bepalingen voor dit type vervoer kunnen worden genomen.

13 Pas bij verordening nr. 4055/86 van de Raad van 22 december 1986 houdende toepassing van het beginsel van het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer tussen de Lid-Staten onderling en tussen de Lid-Staten en derde landen (PB 1986, L 378, blz. 1), die in werking is getreden op 1 januari 1987, heeft de Raad op basis van artikel 84, lid 2, EEG-Verdrag de maatregelen vastgesteld die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het vrij verrichten van diensten in het zeevervoer tussen de Lid-Staten.

14 Gedurende de periode waarop het hoofdgeding betrekking heeft, dat wil zeggen de jaren 1981 en 1982, was het vrij verrichten van diensten in de zeevervoersector mitsdien nog niet verwezenlijkt, en mochten de Lid-Staten derhalve regels toepassen als bedoeld in het hoofdgeding.

15 Aan deze conclusie wordt niet afgedaan door het feit, dat deze regeling, na in 1969 te zijn ingetrokken, in 1981 opnieuw in de code des ports maritimes français is opgenomen. Artikel 62 EEG-Verdrag, dat de Lid-Staten verbiedt om nieuwe beperkingen in te voeren op de vrijheid tot het verrichten van diensten zoals deze ter zake van het dienstenverkeer feitelijk is bereikt bij de inwerkingtreding van het Verdrag, is namelijk, gelet op het bepaalde in artikel 61, lid 1, EEG-Verdrag, niet van toepassing.

16 Op de door de Franse Cour de cassation gestelde vraag moet derhalve worden geantwoord, dat het EEG-Verdrag, met name de artikelen 59, 61, 62 en 84, zich vóór de inwerkingtreding van verordening nr. 4055/86 er niet tegen verzette, dat een Lid-Staat bij gebruik door een schip van haveninstallaties op een tot zijn grondgebied behorend eiland, belastingen hief bij inscheping en ontscheping van passagiers die van of naar havens in een andere Lid-Staat reisden, terwijl deze belastingen in het geval van vervoer tussen twee op het nationale grondgebied gelegen havens enkel werden geheven bij inscheping in een haven op dat eiland.

Kosten

17 De kosten door de Franse regering en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

uitspraak doende op de door de Franse Cour de cassation bij arrest van 17 januari 1989 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Vóór de inwerkingtreding van verordening nr. 4055/86 van de Raad van 22 december 1986 houdende toepassing van het beginsel van het vrij verrichten van diensten op het zeevervoer tussen de Lid-Staten onderling en tussen de Lid-Staten en derde landen, verzette het EEG-Verdrag, met name de artikelen 59, 61, 62 en 84, zich er niet tegen, dat een Lid-Staat, bij gebruik door een schip van haveninstallaties op een tot zijn grondgebied behorend eiland, belastingen hief bij inscheping en ontscheping van passagiers die van of naar havens in een andere Lid-Staat reisden, terwijl deze belastingen in het geval van vervoer tussen twee op het nationale grondgebied gelegen havens enkel werden geheven bij inscheping in een haven op dat eiland.

Schockweiler Mancini O'Higgins

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 13 december 1989.

De griffier

J.-G. Giraud

De president van de tweede kamer

F. A. Schockweiler